

Jindřiška Dimitrova: Čeština v Bulharsku

Ve svém krátkém příspěvku bych vás chtěla informovat o tom, jak se čeština uchovává v Bulharsku - konkrétně ve Varně. Na minulé konferenci jsem se zmiňovala o otázce generací. S ní je spojena i znalost češtiny.

První generace Čechů a hlavně Češek, kteří přišli po vzniku bulharského státu do Varny, přirozeně měli češtinu jako svůj mateřský a hlavní jazyk. Totéž lze říci i o další generaci - především Češek, které se provdaly v druhé polovině minulého století za Bulhary a zůstaly ve Varně. Problémy se projevily u další generace jejich dětí. Pro ně jsme pořádali pravidelné kurzy češtiny, kterých se zúčastnily i děti Slovenek. Účastníci kurzů předváděli své znalosti během různých besed, večírků, oslav Vánoc a Velikonoc, četby české literatury v místní knihovně ve dnech literatury. Někteří z absolventů kurzu přešli na studium do Česka, jednak se svými rodiči, kteří se vrátili do vlasti, jednak v různých jazykových kurzech, pořádaných univerzitami v Česku a někteří tam přešli k všeobecnému i odbornému studiu.

Výuka a užívání češtiny v Bulharsku mají svůj historický vývoj. Vztahy mezi bulharskými a českými intelektuály datují ještě z doby Obrození, kdy jednotliví Bulhaři hledali cestu k vyššímu stupni vzdělání a Češi hledali místo, kde by mohli být užiteční se svými znalostmi. Stačí připomenout jména Dobri Christov, Christina Morfova, Ivan Drasov - z bulharské strany, kteří získali své vzdělání v Česku a Češi, kteří zapsali svá jména do dějin Varny - bratři Karel a Hermín Škorpilové, Ivan Petras, Antonín Novák.

Čeština ve Varně má ještě další charakter. Vyučovala se v rámci průpravy odborníků pro cestovní ruch, oficiálně ve Škole mezinárodního cestovního ruchu, v 10. jazykovém gymnáziu, stala se součástí pořadů Radia Varna pro hosty ze zahraničí, kde měla svoji redakci, v programu Kulturních středisek v lázních Zlaté Písky, Albena, Kamčija. Kurzů češtiny se účastnili i majitelé bytů, kteří pro klienty Balkanturistu pronajímali v letní sezoně pokoje.

Uplatnění našla čeština i ve výuce pořádané pro členy společnosti Bulharsko-československého přátelství, z nichž značná část pracovala ve společných česko-bulharských podnicích. Kurzy češtiny pro bulharské zájemce o zaměstnání v Česku se konají do dnes.

Jaké jsou hlavní problémy, spojené s výukou češtiny? Jedná se především o metodiku výuky. Jaká je současná čeština? Hovorová i písemná. Zda odpovídají tomuto problému učebnice, které jsou učitelům k dispozici. Možnosti využití moderních prostředků - internetu, mobilu, SKYPE a

dalších. A to nejen čeština jako jazyk, ale s ní spojené – literatura, kultura vůbec, památky, dějiny, zvyky a obyčeje.

Abychom i v cizině nezapomněli, odkud jsme přišli, je třeba se vážně zamyslet nad tím, co je nutné konat, aby se čeština v rámci všech ostatních jazyků neztratila. Ještě bych se chtěla zmínit, že výuka češtiny v Bulharsku se nekoná jen ve Varně. Kurzy hlavně pro krajské děti jsou i v Sofii. Pokusila jsem se o krátký příspěvek na téma čeština a krajané a doufám, že se mi podařilo dát vám informaci na toto téma v Bulharsku a především ve Varně.